

מסורת הש"ס

א) רש"ל מ"ו, א) (5) ומתא', א) כמותות מו, יבמות כד, מו, קדושין יג, (בסדרות טו.) [שבושות מל: זנחים קנ: חולין סה:]; ד) [נפחים ו: ז"ק פה, מנחות נה:]; ט) [בס"י איתא אמר קהל עליון, ו) [בס"י: בנישואין, ו) [תוספתא רפ"ה לקמן ס"ט, ו) [נפחים ד, ט"ז, ט) [נפחים טו: קדושין סה:]; י) [לקמן מ"ב, ו) [ויקרא טו, ט) [מזוזה דוביז פרק ד, ו) [ז"ל וכלי, ו) [לקמן מ"ב, ו) [יגע, רש"ש, ו) [ושתתחיל רש"ש, ו) גי' מהר"י אפי" דמטמא בגדים שעליו וטאר בגדים אדם מטמא אדם וכלי חרס כי כ"ל, ו) [נפחים טו: פת, וסו, ו) גי' רש"א מילתין צע"א עכ"ה, ו) [דף ע"ג: גדיה' הירושל', ו) [ונעין מוס' נפחים פה, ד"ה א' מנ, ו) [לקמן ס"א,]

תורה אור השלם

- ואיש אשר יגע במשכבו יבסס בגדיו ורחץ במים וטבא עד הערב: ויקרא טו ה
- ואם שכב ישכב איש אתה ותהי גדתה עליו וטבאו בשבת ימים וכל המשכב אשר ישכב עליו ויקרא טו כד

הגהות ה"ח

א) גמ' מחלי עסקין חמא, י"ב ע"ן במזר דף טו:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תורה' סופרות למנן ו' ואל"ה ד' דלמזר ו' יוסי כ"ל:

מוסף רש"י

רואה היהוה וסותרת, משום ראייה עממיה קהל, או משום גומעל במשכב זנו, דעד השמא הויא נגיעת בית המסרים ולא הויא עטילה אלא כיום שפסח' ומנוגות המכוס וכו' פלטה נגעא לגדלי ומעטמ' (דקמן ס"ב),

תוס' הרא"ש

מא' תחתיו אלימא תחתיו דוב מאיש אשר יגע במשכבו נפקא אלא כל המנוגע בכל אשר יהיה הזב תחתיו טמא נתקן הכתוב מטמא חמורה וכו' ופי' מדתכתיב בכל אשר יהיה תחתיו יטמא והנושא אותם יכבס בגדיו ולא ערבינו ויכתובם וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו והנושא אותם יכבס בגדיו ואפסקינהו ביטמא מכלל דהאי יטמא לאו באדם ובגדים קאי אלא באוכלין ומשקין ובספרים כתוב מאי ניהו נישא ומי"ט והנושא והנושא כתיב וכתב רש"י לא ידענא מאי היא ונראה בעיני שזוא פי' משוכב ובתשובה כתב דה"ד דכתיב וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו יטמא עד הערב והנושא נמי יטמא ומאי ניהו נישא מי"ט והנושא כתיב נתקן הכתוב כי' והי"פ והנוגע בכל אשר יהיה תחתיו דוב בא הכתוב והלכך על החרש טיטמא במגע דהאי קרא בחר מרכב כתיב וחלק משאו ממגעו שמוגעו מטמא אדם ולא

בגדים ומשאו מטמא אדם עצמו ומעיינותיו ומרכבו כולן מטמאין במשא את האדם לטמא בגדים והכא דרשין דהאי דכתיב והנושא חסר וא"ו למידרשה אינשיא לעיינו של זב דקאי ארישיה דקרא דכתיב ביה יטמא עד הערב טומאה קלה ונתקן הכתוב מטומאה חמורה שלאחריו והי"ק הנוגע במרכב הזב יטמא טומאה קלה לטמא אוכלין ומשקין וכן הנישא על הזב דע"כ דרשא גרישא טומאה דירשא קאי ולא אטומאה דסיפא דטומאה דסיפא כתיב ביה אותם וגבי נישא לא שייך אותם אלא אותם אמקריא קאי דקרינן נושא ודרשא דמסורת אירישא דקרא על גיטס' הספ' שכתוב בס' מאי תחתיו אלימא תחתיו דוב מאיש אשר יגע במשכבו נפקא הקש' דהאי קרא לאו במשכב כתיב אלא במרכב מוקי לה כתי'. ועוד

אלימא חספיו דוב

דהוא מדרס הזב: ומאי ניהו נישא. בגד הנישא על הזב. מאי טעמא והנושא והנישא כתיב לא ידענא מאי היא ונראה צעיני שהוא פי' משוכב: נפקו הכנסו **מטומאה חמורה**. מדכתיבי'ם וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו יטמא והנושא אותם יכבס

בגדיו ומדלל ערביניהו ונכתוב וכל הנוגע בכל אשר יהיה תחתיו והנושא אותם יכבס בגדיו ואפסקיניהו ציטמא מכלל דהאי יטמא לאו בחדס ובגדים קמייירי אלא באוכלין ומשקין והנושא אותם כדרש בתורת כהנים[[] לנושא משכבו ומושכו של זב: אימא. להכי אפסקיניהו קרא דלא יטמא אדם לטמא בגדים שעליו להכי כמד יטמא דאדם לחודיה טמא או אס נגעו בגדים יהו בגדים טמאים ולא הוא: **יעלה נרגנא**. יעלה לסופה. כגון כל **עליה** בשעי' שלה יעצול כלל הממרת כמותה: ו' **ימים**. ואפילו בא עליה בשציעי: **מה היא מטמאה אדם**. לטמא בגדים שעליו דלתי בקל וחומר ממשכבה אף הוא מטמא אדם לטמא בגדים שעליו: **וכלי חרס**. בהיסט. ואע"ג דאין כלי חרס מקבל טומאה אלא מאחירו בהיסט זב וזה מיטמא כדכתיב (ויקרא טו) (כל כלי) חרס אשר יגע בו הזב ואמר^י צמחילתין^י אחירו מגעו שהוא ככולו הוי אומר זה היסטו: שאין ס"ל וכל המשכב **אשר ישכב עליו יטמא**. שהרי כבר נאמר ותהי נדמה עליו ובדידה כתיב [שס] וכל הנוגע במשכבה יכבס בגדיו: **מטומאה חמורה**. שלא יהיה משכבו חמור כמשכבה לטמא אדם ובגדים שעליו: **אזל אדם ובגדיו**. או אדם אס תגע^י בו או בגדים אס תגע^י בהם: **מידי אחרינא** לא. כגון אדם וכלי חרס: וכל המשכב ריציאו הוא ולאו פרטא: אימא כהיא. בועלה כמותה דהא אקשיניהו קרא: לחומרא.

שניהן מטמאין אדם לטמא בגדים: **אף הוא לא סחלוך בין מגעו למשכבו**. ולקולא שניהם לא יטמאו דהא במשכבו פשיטא לן שנתקו הכתוב הלכך במגעו נמי שאס נגע בחדס לא יטמאנו לטמא בגדים דהא כתיב [שס] ותהי נדמה עליו דהקושא הוא והיא כהאי קרא: עליו. להחמיר משמע ולא להקל: **אטו כולונו בועלי נדום ונישו**. והא איכא פסויים: **אס סן יושבוז על כל דם ודם**. שה רואות בין טמא בין טהור יושבות עליו ו' ימי נדמה שהתחיל^י מנייה משנשתנה מראה דם ותמנה ו' ימים: **סקנה גדולה היא להם**. אצל אינן עושות כן אינן מונות אלא מראייה ראשונה כשאר נשים וזהו קלוקלה שרואה דס אדום ומשלימתו לדם ירוק כגון ראתה ירוק תחלה כסורה היא שהיא טמאה ומונה ממנו ו' ימים וכשרואה צממישי שלה דם אדום אינה משמרת אלא שני ימים להשלים ו' לראייתה הראשונה והיא כריכה לנמות מראייה שניה: **יוס שפוסקס בו**. כשהיא רואה ג' רזופים

לאחר ו' ימי הגדה והיא זבה ופוסקת באמצע היום וספרת אותו קזת היום שעד הערב למנן שצעה נקיים ואין ו' נקיים שלמים צעינן לזבה: **א"כ**. ללענין נקיים מקצת היום ככולו זב שפסק והסתיל לנפור וראה קרי וקיי"ל דסותר אותו היום ומו לא בהמפלגת בשמעמא קממיתא (לעיל דף כב). ואלי מקצת היום ככולו מאי קותר הא איכא קזת היום לבא: **אי דחואי כפלגא דיומא כו'**. קושיא היא. **קושיא היא**. ומשני ולימא ליה לקרא כו' צממיה: **וקא מהדר לאוקמי אתקפתיה אין על כרחיך שצקיה לקרא כו'**. דכיון דקיי"ל בכל דוכמי מקצת היום ככולו איזו דחיק ומוקיס אנפשיה צסמוך לשקיעת החמה: **פולטס**. כגון ששמשה בזוב ופסקה והסתילה למנות ופלטת מהו שסתתור מניינה הא דקיי"ל [שס פ.ו] דפולטת טמאה משום רואה היא וסתרה: **או**

דפרט בו הכתוב ונתקן מטומאה חמורה אבל כל שאר חומרות שבגדה ישנן בבוועלי גדה והאי דקאמר מה היא מטמאה אדם היינו במשא ובמגע ובמעיינותיה. ומה שהקשה השר מקוצי ממיס' ובין ע"כ תנא ושייר דהא איכא מעיינות כסוכות לקמן בעובדא דצדקריי ססיפר עם ר"ג וניתוח ציגורא בפיו ונפלה לו לר"ג על בגדיו שקדם אצל אשתו לידע אם בועל גדה אלמא מעיינות מטמאין אלא תנא ושייר מעיינות וכל שאר טומאות של גדה ולא נקט אלא טומאה קלה של משכב ומושב שאינן מטמאין אלא אוכלין ומשקין. והך גופא ליתא בטמא מת: **אם** הן יושבות על כל דם ודם תקנה גדולה היא להם. פי' אם ראות דם אדום אחר דם ירוק וישובות עליו ו' נקיים משום דמספקא להו אם דם ירוק טמא אם לאו הלכך לכתחילה נהוגות טומאה כדם ירוק וכי חזיא בחר הכי דם אדום וישובות ו' על אותו דם אדום. זו תקנה גדולה היא

בנות כותים פרק רביעי נדה

לג.

והנשא כתיב. חסר וי"ו. תימה דצמסורת הוא מלל מיהו מזינו שהמסורות הוא חולק על הש"ס צמסכת שבת (דף נה:); גבי צני עלי מעצירס כתיב וצמקראות שלנו כתיב מעצירים מלל: **מך** היא מטמאה אדם ובלי חרס. משום דזהשותפין (צ"צ ט:); גבי נושא נצלה ומדרס פ' אע"ג דמטמא שאר בגדים שעליו אינו מטמא אדם וכלי חרס לכך נקטיניהו הכא: **כלל** ופרט המרוחקין זה מזה. מפורש צפ' החוצל (צ"ק פה:).

תניא א"ר מאיר ובי. לרבי יוחנן דאמר צפ' כל היד (לעיל יט:); יד ר"מ לשיטת עקציל בן מהללאל וטימא דס ירוק יפרש דס ירוק דהכא לאו ירוק ממש כי הויא דלעיל אלא דיהה ממנו וכן לעקציל מטמאה טמא ולעיל פי' צע"א:

בופרתו למנין ו'. וא"ת אאודאמר כידנא נולין^י [ונבנס' מויר] (דף טו:); מקצת היום ככולו וזה גדולה אמר התם דמשכחת אליציה צרואה צין השמשות וכי ככותים סוכר דהכי פריך לקמן (דף סט:); לרז דאמר יוס שפוסקת צו עולה למנן שצעה ורז ככותאי אמרה לשמעמיה וי"ל דר' יוסי לית ליה מקצת היום ככולו אלא כסוף ספירה כמו שומרת יוס אזל בתחלה כמו שאומרים כותים מודה דלא אמרינן ומה שקשה מפ"ק דר"ה (דף י:); נפרש כסוף פ' מלילתין צע"ה^י: **דאיהו דחיק ומוקי אנפשיה**. אין האמת כן מדפריך צפ' כצרא (לקמן דף סט:); ורז ככותאי אמרה לשמעמיה: **רואה הירא** וסתרה. אור"י דמשכחת צשמשה כהיתר שסתתור ע"י פליטה אחר ראית ג' ימים רזופין דקיי"ל כרצנן צפ' ר' עקיבא (שם פו:); דצענין שש עונות שלמות א"נ אחר ראיה אחת ואחר תיקון רבי זירא^י דסופרת שצעה נקיים על טיפת דם כחרדל דמסתמא לריך נמי נקיים מורע דכעין דאורייתא תקון ומכאן אשה ששמשה וראתה מיד אין לה להסתחיל לנפור נקיים עד אחר יוס ד' דצענין ו' עונות שלמות וכן פסק ר"ת ואפילו צבא דפליג הכא ארמי צר חמא נראה דחור צו מדלל השצינ

אמר רבא עליו להטעינו משמע: מפני שהן בועלי נדות וכו'; אטו כוליהו בועלי נדות נינהו א"ר יצחק מגדלאה ב'נשואות שנו: והן יושבות על דם וכו': תניא אר"מ אם הן יושבות על כל דם ודם תקנה גדולה היא להן אלא שרואות דם אדום ומשלימות אותו לדם ירוק דבר אחר ו'יום שפוסקת בו סופרתו למנין שבעה מתקין לה רמי בר חמא ותספרנו ואנן נמי ניספריה דקיימא לן פ' מקצת היום ככולו אמר רבא אם כן שכבת זרע דסתר בזיבה היכי משכחת לה והא מקצת היום ככולו אי דחואי בפלגא דיומא ה"ג הכא במאי עסקינן פ' דחואי סמוך לשקיעת החמה וליקום ולימא ליה לקרא כי כתיבא סמוך לשקיעת החמה כתיבא אין על כרחך פ' שבקיה לקרא דאיהו דחיק ומוקי אנפשיה בעי רמי בר חמא פ' פולטת שכבת זרע מהו שתסתור בזיבה רואה היתה וסותרת או

אמר רבא עליו להטעינו משמע: מפני שהן בועלי נדות וכו'; אטו כוליהו בועלי נדות נינהו א"ר יצחק מגדלאה ב'נשואות שנו: והן יושבות על דם וכו': תניא אר"מ אם הן יושבות על כל דם ודם תקנה גדולה היא להן אלא שרואות דם אדום ומשלימות אותו לדם ירוק דבר אחר ו'יום שפוסקת בו סופרתו למנין שבעה מתקין לה רמי בר חמא ותספרנו ואנן נמי ניספריה דקיימא לן פ' מקצת היום ככולו אמר רבא אם כן שכבת זרע דסתר בזיבה היכי משכחת לה והא מקצת היום ככולו אי דחואי בפלגא דיומא ה"ג הכא במאי עסקינן פ' דחואי סמוך לשקיעת החמה וליקום ולימא ליה לקרא כי כתיבא סמוך לשקיעת החמה כתיבא אין על כרחך פ' שבקיה לקרא דאיהו דחיק ומוקי אנפשיה בעי רמי בר חמא פ' פולטת שכבת זרע מהו שתסתור בזיבה רואה היתה וסותרת או

לאחר ו' ימי הגדה והיא זבה ופוסקת באמצע היום וספרת אותו קזת היום שעד הערב למנן שצעה נקיים ואין ו' נקיים שלמים צעינן לזבה: **א"כ**. ללענין נקיים מקצת היום ככולו זב שפסק והסתיל לנפור וראה קרי וקיי"ל דסותר אותו היום ומו לא בהמפלגת בשמעמא קממיתא (לעיל דף כב). ואלי מקצת היום ככולו מאי קותר הא איכא קזת היום לבא: **אי דחואי כפלגא דיומא כו'**. קושיא היא. **קושיא היא**. ומשני ולימא ליה לקרא כו' צממיה: **וקא מהדר לאוקמי אתקפתיה אין על כרחיך שצקיה לקרא כו'**. דכיון דקיי"ל בכל דוכמי מקצת היום ככולו איזו דחיק ומוקיס אנפשיה צסמוך לשקיעת החמה: **פולטס**. כגון ששמשה בזוב ופסקה והסתילה למנות ופלטת מהו שסתתור מניינה הא דקיי"ל [שס פ.ו] דפולטת טמאה משום רואה היא וסתרה: **או**

דפרט בו הכתוב ונתקן מטומאה חמורה אבל כל שאר חומרות שבגדה ישנן בבוועלי גדה והאי דקאמר מה היא מטמאה אדם היינו במשא ובמגע ובמעיינותיה. ומה שהקשה השר מקוצי ממיס' ובין ע"כ תנא ושייר דהא איכא מעיינות כסוכות לקמן בעובדא דצדקריי ססיפר עם ר"ג וניתוח ציגורא בפיו ונפלה לו לר"ג על בגדיו שקדם אצל אשתו לידע אם בועל גדה אלמא מעיינות מטמאין אלא תנא ושייר מעיינות וכל שאר טומאות של גדה ולא נקט אלא טומאה קלה של משכב ומושב שאינן מטמאין אלא אוכלין ומשקין. והך גופא ליתא בטמא מת: **אם** הן יושבות על כל דם ודם תקנה גדולה היא להם. פי' אם ראות דם אדום אחר דם ירוק וישובות עליו ו' נקיים משום דמספקא להו אם דם ירוק טמא אם לאו הלכך לכתחילה נהוגות טומאה כדם ירוק וכי חזיא בחר הכי דם אדום וישובות ו' על אותו דם אדום. זו תקנה גדולה היא

עין משפט נר מצוה

מו א מיי פ"ו מהלכות מטמאי משכב ומושב הלכה ג:

מו ב מיי שם פ"א הלכה א:
יו ג מיי שם פ"ג הל"א:
יו ד מיי שם פ"א הל"א:
יט ה מיי שם פ"ג הלכה ב:
כ ו טו"ט"ע י"ד פ"י קלו ספיקא א:

בא ז מיי פ"ו מהלכות אסורי ביאה הלכה טז [טו"ט"ע שם ספיקא יא]:

תוס' הרא"ש (המשך)

הר"ל לאקשור דגבי משכב כתיב יכבס בגדיו והכא כתיב וטמא עד הערב ועוד היכי מוקמינן לה באוכלין ומשקין הנוגעים בעלינו? הא אין להם טהרה במוקה והכא כתיב יטמא עד הערב: ופריך אימא ניתקו הכתוב מטומאה חמורה כי כלומר ממאי דהנישא יש לו דין של נוגע במרכב הזב דלמא תנישא יש לו דין דמרכב הזב דמטמא אדם או בגדים: והנשא כתיב חסר וא"ו. ותימה דבמסורות משמע שהוא מלא (שכתוב בו לית מלא) ומיהו מציעו בכמה מקומות שהתלמוד חלוק על מסורת הספרים בשבת פ' כמה המה אמר רב הונא בריה דרב ירושע מעבירים כתיב ובכל הספרים שלנו כתיב מעבירים: מה היא מטמאה אדם וכלי חרס. פריש"י אדם לטמא בגדים שעליו כלי חרס בהיסט אף בועל גדה כן וחקשה השר מקוצי דבסוף ובין תנן בועל גדה כטמא מת אלא שחמור ממנו בועל גדה שטמא משכב תחתון כעליון. ולפרש"י ליתני נמי שטמא אדם לטמא בגדים וכלי חרס בהיסט ותיקן הוא דאדם וכלי חרס דנקט היינו דוקא אדם ולא בגדים שעליו וכלי חרס במגע ולא בהיסטו. ותימה א"כ אמאי נקט כל חרס וי"ל משום שמיצינו בטומאות שטמאין בגדים וכלי שטף ואין מטמאין אדם וכלי חרס כדתנן בפ' בתרא דובים כל המטמא בגדים בשעת מגעו עליו להטעינו משמע לאו אלא אדם וכלי חרס. (או כתיב) [ובתור"כ] דריש ליה מקרא בפרש' יהי ביום השמיני מניין לישעות שאר כלים כבגדים ת"ל יטמא אי יטמא יכול יטמא אדם וכלי חרס ת"ל בגד כטמא ואינו מטמא אדם וכלי חרס. והא דאמרין בסמוך עליו להטעינו משמע לאו להחמיר עליו לגמרי כמו בנדה. אלא במקצת לטמא אדם וכלים במגע. וכן פי' רבינו שמשון במס' כלים. והביא ראיה מתוך ברייתא דת"כ דתאני התם בטר דקאמר ניתקו הכתוב מטומאה חמורה לקלה גבי משכב נמצאת אומר משכבו במגעו מה מגעו מטמא אחד ופוסל אחד אף משכבו מטמא אחד ופוסל אחד. וני"ל דלאו ראיה היא אדרבה משמע עליו להטעינו היינו כמה שנוג בבוועל גדה כראמר לעיל בפ"ק מעת לעת שבגדה משכבה ומורשה כמגעה מאי לאו מה מגעה לא מטמא אף משכבה משמע דמגעה היינו שנוג לא מטמא אף משכבה למטמא אלאמא לכאורה משמע דמגעה היינו שנוג בנדה אע"ג דלכתר הכי דחי ליה. אימא משכבה כמגע עצמה ועוד דלפום ריהטא דתלמודא משמע שאין בועל נדה קל מנדה אלא לענין משכב ומושב

אדם היינו במשא ובמגע ובמעיינותיה. ומה שהקשה השר מקוצי ממיס' ובין ע"כ תנא ושייר דהא איכא מעיינות כסוכות לקמן בעובדא דצדקריי ססיפר עם ר"ג וניתוח ציגורא בפיו ונפלה לו לר"ג על בגדיו שקדם אצל אשתו לידע אם בועל גדה אלמא מעיינות מטמאין אלא תנא ושייר מעיינות וכל שאר טומאות של גדה ולא נקט אלא טומאה קלה של משכב ומושב שאינן מטמאין אלא אוכלין ומשקין. והך גופא ליתא בטמא מת: **אם** הן יושבות על כל דם ודם תקנה גדולה היא להם. פי' אם ראות דם אדום אחר דם ירוק וישובות עליו ו' נקיים משום דמספקא להו אם דם ירוק טמא אם לאו הלכך לכתחילה נהוגות טומאה כדם ירוק וכי חזיא בחר הכי דם אדום וישובות ו' על אותו דם אדום. זו תקנה גדולה היא